

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ, ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ ТА
ЕКОНОМІКИ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ

Методичні рекомендації до практичних занять
з навчальної дисципліни

ГЛОБАЛЬНІ СТРАТЕГІЇ БІЗНЕСУ

УКЛАДАЧ: Калініченко З. Д., к. е. н., доцент кафедри міжнародної економіки,
природних ресурсів та економіки міжнародного туризму

Методичні рекомендації до практичних занять з навчальної дисципліни «Глобальні стратегії бізнесу» для підготовки магістрів денної та заочної форм здобуття освіти освітньо-професійна програма «Міжнародна економіка» спеціальності 051 «Економіка» галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
Укладач: Калініченко З. Д., к. е. н., доцент кафедри міжнародної економіки, природних ресурсів та економіки міжнародного туризму. Запоріжжя, ЗНУ, 2024. 34 с.

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри міжнародної
економіки, природних ресурсів та
економіки міжнародного туризму

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми
_____ Ю. О. Кусакова

Протокол № від вересня 2024 р.
Завідувач кафедри міжнародної економіки,
природних ресурсів та економіки
міжнародного туризму
_____ О. В. Гамова

ВСТУП

Метою викладання навчальної дисципліни «Глобальні стратегії бізнесу» є формування у майбутніх фахівців розуміння сутності та необхідності створення і дотримання глобальної стратегії для будь-якої корпорації, що діє в умовах не лише глобального бізнесу, але й міжнародної та зовнішньоекономічної діяльності. Здобувачі отримають глибоке розуміння наявних глобальних проблем економічного, соціального та політичного характеру, пов'язаних із присутністю міжнародних корпорацій, в тому числі транснаціональних, в країнах свого впливу.

В навчальній дисципліні акцентується увага на усвідомленні та розвитку навичок в сфері генерації інноваційної глобальної стратегії корпорації, здатної забезпечити її довгостроковий розвиток та високий рівень економічної, соціальної та політичної ефективності в умовах невизначеності.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Глобальні стратегії бізнесу» є: підвищення спеціального економічного рівня фахової підготовки, розвитку та удосконаленню навичок науково-аналітичного та інноваційного опрацювання проблем створення високоефективної глобальної стратегії корпорації з урахуванням міждержавних, місцевих інтересів, політичних інтересів та інтересів суспільства через механізми економіко-управлінського впливу в процесі прийняття оптимальних рішень в процесі діяльності корпорації.

Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі повинні досягти таких результатів навчання: здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки; здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень; здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку; здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем; здатність ідентифікувати особливості функціонування міжнародних компаній з урахуванням кон'юнктури світових ринків, презентувати результати, підсумовувати та розробляти рекомендації, заходи з адаптації змін зовнішнього середовища; здатність здійснювати дослідження та отримувати науково-практичні результати, що сприятимуть розв'язанню важливої теоретичної або прикладної проблеми в сфері міжнародної економіки.

Програмні результати навчання: розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень; обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень; обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень; розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем; досліджувати економічне, політико-правове, соціально-культурне середовище міжнародних економічних відносин, його структуризацію і особливості; системи міжнародних економічних відносин, суб'єктів, форм та рівнів, з урахуванням процесів глобалізації, інтелектуалізації, інформатизації та екологізації.

Міждисциплінарні зв'язки. Навчальна дисципліна «Глобальні стратегії бізнесу» тісно пов'язаний з такими дисциплінами як «Міжнародні стратегії економічного розвитку», «Аналіз та моделювання соціально-економічних систем», «Соціально-економічна

ефективність систем управління персоналом» та сприяє вивченню дисциплін «Управління міжнародними компаніями», «Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств».

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	3-й	-
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість годин	150	
Лекційні заняття	22 год.	-
Практичні заняття	10 год.	-
Самостійна робота	118 год.	-
Консультації	<i>за розкладом, адреса проведення консультацій - кафедра міжнародної економіки, природних ресурсів та економіки міжнародного туризму, 119 к., формат проведення - особисті – вівторок з 11-25 до 12-45, 5 корпус, ауд. 119; дистанційні – Zoom, за попередньою домовленістю</i>	
Вид підсумкового семестрового контролю:	залік	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	<i>https://moodle.znu.edu.ua/enrol/index.php?id=16051</i>	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності/ результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
<p><i>Загальні (ЗК) та спеціальні (СК) компетентності</i></p> <p>СК-01 Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.</p> <p>СК-05 Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.</p> <p>СК-10 Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку</p>	<p><i>Репродуктивні методи</i> (лекція, пояснення, робота з методичними матеріалами).</p> <p><i>Наочні методи</i> (демонстрації та ілюстрації: схеми).</p> <p><i>Метод проблемного викладу</i> (постановка проблем і розкриття доказового шляху їхнього вирішення).</p> <p><i>Дискусійні методи.</i></p>	<p>Контрольні заходи: усне та письмове опитування, самостійна робота, практичні роботи, написання рефератів, тестова перевірка, ситуаційні завдання, виступи студентів, доповнення студентів, репліки студентів з місця (при умові їх відповідності питанню або темі, що розглядається).</p> <p>Поточний контроль здійснюється у формі усного опитування або письмового контролю на практичних заняттях, виступів студентів при обговоренні питань на практичних заняттях, а також у формі</p>

<p>соціально-економічних систем.</p> <p>СК-14 Здатність ідентифікувати особливості функціонування міжнародних компаній з урахуванням кон'юнктури світових ринків, презентувати результати, підсумовувати та розробляти рекомендації, заходи з адаптації змін зовнішнього середовища.</p> <p>СК-16 Здатність здійснювати дослідження та отримувати науково-практичні результати, що сприятимуть розв'язанню важливої теоретичної або прикладної проблеми в сфері міжнародної економіки.</p> <p><i>Програмні результати навчання, визначені стандартом підготовки магістра за спеціальністю 051 Економіка</i></p> <p>ПРН-04 Розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.</p> <p>ПРН-07 Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропоновані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.</p> <p>ПРН-11 Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропоновані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.</p> <p>ПРН-14 Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.</p> <p>ПРН-17 Досліджувати економічне, політико-правове, соціально-культурне середовище міжнародних економічних відносин, його структуру і особливості; системи міжнародних економічних відносин, суб'єктів, форм та рівнів, з урахуванням процесів глобалізації, інтелектуалізації, інформатизації та екологізації.</p>	<p><i>Практичні методи</i> (виконання вправ, розв'язування задач, складання схем, таблиць тощо).</p> <p><i>Метод навчання з використанням Інтернет-технологій</i> (електронне навчання);</p> <p><i>Науково-дослідний</i> (частково пошуковий) метод.</p> <p><i>Самостійна робота.</i></p> <p><i>Контрольні заходи:</i> усне та письмове опитування, самостійна робота, практичні роботи та розв'язання задач, тестова перевірка, ситуаційні завдання, виступи здобувачів.</p> <p><i>Поточний контроль</i> проводиться у формі усного опитування або письмового контролю на практичних заняттях, виступів здобувачів при обговоренні питань на практичних заняттях, а також у формі комп'ютерного тестування.</p> <p><i>Підсумковий контроль,</i> тобто екзамен проходить у тестовій формі з використанням платформи Moodle.</p>	<p>комп'ютерного тестування (через систему Moodle).</p> <p><i>Підсумковий контроль,</i> тобто залік за семестр, про-водиться у письмовій формі за індивідуальним завданнями, а також за допомогою тестування (через систему Moodle).</p> <p><u>Поточні контрольні заходи:</u></p> <p>Тестування (має 2 бали) – на кожному практичному занятті в системі Moodle. Включає в себе матеріал, опрацьований на лекційних заняттях.</p> <p>Аналітична доповідь (має 3 бали) – на кожному практичному занятті, в усній або письмовій формі. Складається з самостійного аналітичного опрацювання лекційного й додаткового матеріалу.</p> <p>Робота у групі над розв'язанням практичного завдання проблемного характеру, поставленого викладачем (має 4 бали).</p> <p>Письмова контрольна робота (робота I – має 8 балів; робота II – має 7 балів) – двічі на семестр, наприкінці кожного змістового модулю курсу. Контрольна робота складається з двох питань – теоретичного (робота I – має 4 бали; робота II – має 3 бали) – дати визначення терміну, розкрити сутність поняття та практичного (має 4 бали) – здійснити аналіз проблемної ситуації, спрогнозувати розвиток певних подій, запропонувати альтернативні рішення конкретної проблемної ситуації.</p> <p><u>Підсумкові контрольні заходи:</u></p> <p>Письмова відповідь на заліку (має 20 балів) передбачає розв'язання тестового завдання (10 тестів, має 5 балів) та розгорнуте висвітлення двох питань: теоретичного (має 5 балів) й аналітичне опрацювання проблемного питання (має 10 балів). Перелік питань див. на сторінці курсу у Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16051</p> <p><u>Оцінювання</u> 100 бальна – 100 балів протягом семестру</p>
--	---	---

3. Плани та завдання до практичних занять з навчальної дисципліни

Практичне заняття 1 (2 год)

Змістовий модуль 1. Особливості формулювання глобальних стратегій. Глобальне середовище бізнесу

Тема 1. Особливості формулювання глобальних стратегій. Види стратегічних можливостей

План

1. Види стратегічних можливостей.
2. Особливості формулювання глобальних стратегій.
3. Різниця між глобальними та багатонаціональними стратегіями.
4. Мотиви глобальної стратегії.
5. Види стратегічних можливостей. Елементи глобальної стратегії.
6. Стратегія в бізнесі як інструмент розвитку проти конкурентів.
7. Класичні види стратегій, їх основні принципи та характеристики.
8. Види глобальних стратегій за основними параметрами: головне джерело конкурентних переваг, розмір сегмента, асортимент, найбільш слабкі місця. Індивідуальні стратегії організації, що залежать від різних сфер діяльності, масштабу виробництва, стадії розвитку тощо.

Мета: навчитися здійснювати комплексний аналіз обраного об'єкта дослідження та отримати загальне розуміння суті і форм міжнародно-го бізнесу. Визначити особливості зовнішнього середовища міжнародного бізнесу та його вплив на міжнародні компанії.

Методика проведення. Розгляд та обговорення кейсу-проблеми з використанням методу «мозкового штурму».

У процесі завдання студенти діляться на 2 групи («човниковий метод»): одні – генерують ідеї та рішення, а інші критикують. Метод «мозкового штурму» дозволяє вільно висловлювати свої пропозиції (можливо, навіть, несподівані) у контексті запропонованої теми. Мозковий штурм стихає, коли потік пропозицій закінчується. Після чого настає стадія обговорення. Модифікацією «мозкового штурму» є «човниковий метод».

Завдання 1

Розрахуйте індекс транснаціоналізації (TNI) міжнародної діяльності компанії «Siemens» та порівняйте його з аналогічним показником концерну «Indesit» за такими показниками: обсяг закордонних активів

– 27,4 млрд дол., загальний обсяг активів – 56,3 млрд дол., обсяг закордонних продажів – 35,1 млрд дол., загальний обсяг продажів – 60,8 млрд дол., чисельність зайнятих за кордоном – 170 тис. осіб, загальна чисельність зайнятих – 305 тис. осіб.

Індекс транснаціоналізації діяльності компанії концерну «Indesit» – 61%.

Тема 2. Глобальне середовище бізнесу

План

1. Форми і способи виходу організації на міжнародні ринки
2. Способи виходу на зовнішні ринки. Експортування.

3. Спільна підприємницька діяльність. Стратегія прямого інвестування.
4. Ефективність розробленої та впровадженої стратегії; внутрішні та зовнішні чинники, які відповідають за стратегічний розвиток.

Завдання 2

Складіть список товарів, якими ви регулярно користуєтесь: холодильник, фотоапарат, автомобіль, кавоварка, комп'ютер, кросівки, телефон, телевізор, годинник, сорочка, фруктовий сік, кава, чай, шоколад, шампунь, зубна паста, мило, помада тощо. Визначте, які компанії виробили ці товари. Після складання переліку знайдіть відповіді на наступні питання щодо кожного виробу:

1. У якій країні розташований головний офіс компанії-виробника?
2. Який відсоток від річного об'єму продажів фірми складають продажі на внутрішньому ринку? Який відсоток складають продажі на ринках інших країн?
3. Визначте найбільш вірогідне місце виготовлення цього виробу.
4. Чому ви думаєте, що воно було виготовлене саме в цій країні? Продовжте роботу, виконавши разом із іншими членами вашої групи наступні завдання.
  1. Обговоріть вплив міжнародного бізнесу на ваше повсякденне життя.
  2. Разом з іншими студентами складіть узагальнений список, що містить 10 товарів, найчастіше використовуваних студентами.
  3. Спробуйте ідентифікувати торгову марку(бренд) кожного товару, випущеного вітчизняною компанією.
  4. Спробуйте ідентифікувати торгову марку кожного товару, виробленого іноземною компанією.

Практичне заняття 2.

Змістовний модуль 2. Основні тенденції міжнародної конкуренції на сучасному етапі розвитку світової економіки.

Тема 3. Міжнародна конкуренція та конкурентоспроможність

План

1. Особливості здійснення міжнародної діяльності.
2. Суб'єкти міжнародної господарської діяльності.
3. Фактори міжнародного середовища.
4. Сутність міжнародної конкуренції.
5. Механізм формування конкурентних переваг у світовій економіці.
6. Домінування недосконалої конкуренції на сучасних міжнародних ринках.
7. Успішні конкурентні стратегії у сучасній світовій економіці.

Тема 4. Стратегічне планування: сутність, принципи, етапи розробки

План

1. Стратегічне планування, його сутність та складові стратегічного плану.
2. Відмінності між довгостроковим і стратегічним плануванням.
3. Етапи та підходи до стратегічного планування.
4. Основні принципи стратегічного планування.
5. Умови для стратегічного планування та альтернативні плани.
6. Моделі стратегічного планування.
7. Операції та процедури стратегічного планування. Процес бюджетування стратегічного планування.

Тест

1. Міжнародний бізнес є системою економічних зв'язків, які характеризуються: а) виходом за межі національних господарств;
б) взаємодією фізичних та юридичних осіб, держав і міжнародних організацій; в) різними рівнями глибини існування, функціонування, здійснення;
г) всі відповіді правильні.
2. До суб'єктів міжнародного бізнесу не належать:
а) фізичні особи та юридичні особи; б) спільні підприємства;
в) підрозділи іноземних компаній; г) країни.
3. Акціонерне підприємство у країні, що приймає, у якому від 10 до 50% акцій належить іноземному інвестору, а материнська компанія отримує лише частковий контроль за діяльністю фірми у межах частки капіталу, це:
а) дочірнє підприємство; б) асоційована компанія; в) філіал;
г) спільне підприємство.
4. Близько 60% ТНК в світі спеціалізуються в галузі:
а) виробництва; б) послуг;
в) добувної промисловості; г) сільського господарства.
5. Яка кількість найбільших ТНК контролює 50% загальносвітового обсягу товарів у галузях літакобудування, електронного устаткування та автомо-білебудування?
а) 3;
б) 5;
в) 15;
г) 18.
6. З якої країни походить найбільша кількість ТНК? а) Великобританія;
б) Японія; в) США;
г) Китай.
7. Міжнародна торгівля між іноземними підрозділами однієї ТНК відбувається за:
а) ринковими цінами;
б) трансфертними цінами; в) умовними цінами;
г) бюджетними цінами.
8. Частка ТНК у витратах на фінансування R&D у світі становить: а) понад 50%;
б) понад 60%;
в) понад 80%;
г) 100%.
9. Правова система, яка ґрунтується на сукупному досвіді ухвалення рішень в окремих судових справах, накопиченому упродовж усієї історії країни називається:
а) загальне право; б) цивільне право; в) релігійне право;
г) бюрократичне право.
10. Форма державного правління, при якій цивільна і кримінальна поведінка громадян регулюється релігійним правом, називається:
а) демократія; б) монархія;
в) теократія; г) республіка.

11. Негативними наслідками роботи іноземних ТНК на національному ринку є: а) залежність території від економічного процвітання ТНК;

б) вплив на політику уряду країни, що приймає; в) забруднення навколишнього середовища;

г) всі відповіді правильні.

12. Що з нижче перерахованого є способом формування та удосконалення технологічного середовища?

а) інвестиції в інфраструктуру; б) інвестиції в людський капітал; в) інвестиції в технології;

г) всі відповіді правильні.

13. Яка процедура передбачає компенсацію коштів від втрати власності?

а) націоналізація;

б) експропріація;

в) приватизація;

г) конфіскація.

14. Критерієм для ТНК виступає характеристика:

а) наявність підрозділів за кордоном не менше ніж у 2 країнах світу;

б) частка акціонерного капіталу в дочірньому підприємстві в іншій країні, становить 10% або більше;

в) річний оборот компанії складає більш як 1 млрд дол. США;

г) всі відповіді правильні.

15. Процес розв'язання суперечок, під час якого обидві сторони конфлікту домовляються про передачу своїх справ третій особі чи органу, рішення якого вони визнають називається:

а) суд;

б) арбітраж;

в) сеньйораж;

г) всі ідповіді правильні.

Практичне заняття 3

Змістовний модуль 4. Стратегічний аналіз і контроль.

Тема 5. Стратегічний аналіз.

План

1. Застосування методу SWOT-аналізу для опрацювання стратегічних альтернатив.
2. Генерування альтернативних стратегій розвитку корпорації на підставі SWOT-аналізу.
3. Поняття SWOT-аналізу. Особливості SWOT-аналізу як управлінського інструменту. Місце SWOT-аналізу в опрацюванні стратегії корпорації.
4. Методологія SWOT-аналізу. Схема процесу SWOT-аналізу та всі його етапи при виборі стратегії корпорації.
5. Орієнтовний перелік характеристик для SWOT-аналізу корпорації (за Томпсоном-Стріклендом). Стратегічні дії корпорації, що впливають із SWOT-аналізу. Мета стратегічного аналізу.
6. Схема стратегічного аналізу корпорації. Результати і рекомендовані інструменти стратегічного аналізу.
7. Порівняльна характеристика SWOT-аналізу і стратегічного аналізу діяльності корпорації. Результати і рекомендовані інструменти стратегічного аналізу.

Тема 6. Стратегічний контроль.

План

1. Поняття стратегічного контролю. Модель стратегічного контролю.
2. Етапи процесу стратегічного контролю.
3. Аналіз моделі процесу стратегічного контролю. Дисфункціональний ефект при створенні системи стратегічного контролю.
4. Критерії системи контролю реалізації стратегії.
5. Предмет контролю реалізації стратегії корпорації по підсистемах системи менеджменту.
6. Модель процесу контролю виконання стратегії.
7. Методика формування й узгодження стратегічних варіантів.

Практичне заняття 4

Змістовний модуль 4. Стратегічне управління корпораціями. Вибір стратегії корпорації

Тема 7. Стратегічне управління корпораціями

План

1. Поняття і сутність стратегічного управління. Основні концепції стратегії управління.
2. Стратегії корпорації в управлінському циклі. Етапи стратегічного управління корпорацією.
3. Структурна схема стратегічного управління. Необхідність стратегічного управління. Порівняння оперативного і стратегічного управління.
4. Ключові моменти сучасної системи поглядів на менеджмент. Відмінності управління шляхом вибору стратегічних позицій від стратегічного планування.

5. Процес управління шляхом ранжування стратегічних задач. Особливості стратегічного управління.

6. Система прийняття стратегічних рішень у корпорації. Визначення місії та формування цілей корпорації.

7. Види стратегічного управління. Умови стратегічних несподіванок.

8. Система надзвичайних заходів при стратегічних несподіванках.

Тема 8. Вибір стратегії корпорації.

План

1. Етапи стратегічного вибору корпорацій. Стратегічне бачення.

2. Оцінка стратегічної ситуації. Виявлення стратегічних змін.

3. Формування стратегічної позиції. Опрацювання стратегічного поведження. Стратегічна сегментація. Оцінка факторів, що впливають на вибір стратегії.

4. Альтернативи глобальних стратегій корпорації. Правила вибору стратегічного рішення. Напрямки підприємницької стратегії корпорації.

5. Схема процесу вибору глобальної стратегії корпорації. Альтернативні варіанти стратегій. Загальні структури виробничого, маркетингового і фінансового менеджменту корпорації. Процес вибору загальної стратегії корпорації.

6. Вибір рівня агресії ділових стратегій. Еталонні стратегії розвитку корпорації. Ресурсно-ринкова стратегія.

7. Стратегія реструктуризації. Етапи розробки загальної стратегії розвитку корпорації. Етапи опрацювання стратегії діяльності корпорації на споживчому ринку.

8. Етапи діяльності вищого керівництва корпорації на стадії реалізації стратегії.

9. Процес реалізації стратегії за допомогою організаційної.

Практичне заняття 5

Змістовний модуль 5. Формування міжнародної маркетингової стратегії.

Тема 9. Формування міжнародної маркетингової стратегії.

План

1. Фази розвитку (ускладнення) міжнародного маркетингу.

2. Рівні застосування міжнародної маркетингової стратегії. Взаємозв'язок фаз розвитку (ускладнення) міжнародного маркетингу та рівнів застосування міжнародної маркетингової стратегії.

3. Детермінанти міжнародної маркетингової стратегії. Елементи маркетингової стратегії.

4. Інструменти розроблення стратегії. Стратегічні рішення.

5. Взаємозв'язок між складовими процесу формування маркетингової стратегії.

6. Комплекс елементів міжнародної маркетингової стратегії підприємства.

Змістовний модуль 6. Особливості формування глобальних стратегій українськими підприємствами

Тема 10. Етика та соціальна відповідальність у глобальному бізнесі.

План

1. Значення етики в умовах ведення глобального бізнесу. Етика зі споживачами. Етика взаємовідносин із конкурентами.
2. Етика відносин із суспільством. Міжнародна етика. Основні характеристики етичного ведення міжнародного бізнесу.
3. Соціальна відповідальність міжнародного бізнесу

Тема 11. Особливості формування глобальних стратегій українськими підприємствами

1. План
2. Безпека участі України у глобальній економіці. Вплив військових дій на вибір стратегії українськими підприємствами.
3. Стратегія як механізм забезпечення взаємодії та співробітництва всіх підрозділів інтегрованого підприємства.
4. Процес розробки стратегії, розробка стратегічного набору та у формуванні структурованої економічної інформації.
5. Стратегія для інтегрованого підприємства як сукупність цілей та перспектив, принципів поведінки та положень.
6. Системність процесу реалізації стратегій. Базис процесу розробки стратегії інтегрованого підприємства

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття / роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	2	3	4	5
Лекція 1	Змістовий модуль 1. Особливості формулювання глобальних стратегій. Глобальне середовище бізнесу Тема 1. Особливості формулювання глобальних стратегій. Види стратегічних можливостей	2	-	щотижня/ /тиждень 1
Лекція 2	Тема 2. Глобальне середовище бізнесу	2	-	щотижня/ 1 раз на 2 тижні /тиждень 2
Практичне заняття 1	Тема 1. Особливості формулювання глобальних стратегій. Види стратегічних можливостей Тема 2. Глобальне середовище бізнесу Перелік питань/завдань	2	-	1 раз на 2 тижні /тиждень 2
Самостійна робота	Тема 1. Особливості формулювання глобальних стратегій. Види стратегічних можливостей Тема 2. Глобальне середовище бізнесу	14	-	тиждень 1-2
Лекція 3	Змістовий модуль 2. Основні тенденції міжнародної конкуренції на сучасному етапі розвитку світової економіки. Тема 3. Міжнародна конкуренція та конкурентоспроможність	2	-	щотижня/ /тиждень 3

Лекція 4	Тема 4. Стратегічне планування	2	-	<i>щотижня/ 1 раз на 2 тижні /тиждень 4</i>
Практичне заняття 2	Тема 3. Міжнародна конкуренція та конкурентоспроможність Тема 4. Стратегічне планування Перелік питань/завдань	2	-	<i>щотижня/ 1 раз на 2 тижні /тиждень 4</i>
Самостійна робота	Тема 3. Міжнародна конкуренція та конкурентоспроможність Тема 4. Стратегічне планування Перелік питань/завдань	14	-	<i>тиждень 3-4</i>
Лекція 5	Змістовий модуль 3. Стратегічний аналіз і контроль Тема 5. Стратегічний аналіз	2	-	<i>щотижня /тиждень 5</i>
Лекція 6	Тема 6. Стратегічний контроль	2	-	<i>щотижня /тиждень 6</i>
Практичне заняття 3	Змістовий модуль 3. Стратегічний аналіз і контроль Тема 5. Стратегічний аналіз Тема 6. Стратегічний контроль	2	-	<i>1 раз на 2 тижні /тиждень 6</i>
Самостійна робота	Змістовий модуль 3. Стратегічний аналіз і контроль Тема 5. Стратегічний аналіз Тема 6. Стратегічний контроль	14	-	<i>тиждень 5-6</i>
Лекція 7	Змістовий модуль 4. Стратегічне управління корпораціями. Вибір стратегії корпорації Тема 7. Стратегічне управління корпораціями	2	-	<i>щотижня /тиждень 7</i>
Лекція 8	Тема 8. Вибір стратегії корпорації	2	-	<i>щотижня /тиждень 8</i>
Практичне заняття 4	Тема 7. Стратегічне управління корпораціями Тема 8. Вибір стратегії корпорації	2	-	<i>1 раз на 2 тижні /тиждень 8</i>
Самостійна робота	Тема 7. Стратегічне управління корпораціями Тема 8. Вибір стратегії корпорації	14	-	<i>тиждень 7-8</i>
Лекція 9	Змістовий модуль 5. Формування міжнародної маркетингової стратегії Тема 9. Формування міжнародної маркетингової стратегії	2	-	<i>1 раз на 2 тижні /тиждень 5</i>
Самостійна робота	Змістовий модуль 5. Формування міжнародної маркетингової стратегії Тема 9. Формування міжнародної маркетингової стратегії	18	-	<i>тиждень 9</i>
Лекція 10	Змістовий модуль 6. Особливості формування глобальних стратегій українськими підприємствами Тема 10. Етика та соціальна відповідальність у глобальному бізнесі.	2	-	<i>щотижня /тиждень 10</i>

Лекція 11	Тема 11. Особливості формування глобальних стратегій українськими підприємствами	2	-	щотижня /тиждень 11
Практичне заняття 5	Тема 10. Етика та соціальна відповідальність у глобальному бізнесі. Тема 11. Особливості формування глобальних стратегій українськими підприємствами	2	-	щотижня/ 1 раз на 2 тижні /тиждень 11
Самостійна робота	Тема 10. Етика та соціальна відповідальність у глобальному бізнесі. Тема 11. Особливості формування глобальних стратегій українськими підприємствами	14	-	тиждень 10-11
Всього		32	-	

Примітка. У зв'язку з розробленими і розміщеними в СЕЗН ЗНУ методичними рекомендаціями (вказівками) до практичних занять, самостійної роботи, перелік питань/завдань не надані в таблиці.

Структура навчальної дисципліни

Змістовний модуль	Усього годин	Аудиторні (контактні) години					Самостійна робота		Система накопичення балів		
		Усього годин о/з ф	Лекційні заняття		Практичні заняття				Теор. зав-я, к-сть балів	Практ. зав-ня, к-сть балів	Усього балів
			о/дф	з/дист ф	о/дф	з/дист ф					
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>
1	20	6	4	0	4	0	14	0	4	4	8
2	20	6	4	0	4	0	14	0	4	4	8
3	20	6	4	0	10	0	14	0	9	9	18
4	20	6	4	0	4	0	14	0	4	4	8
5	20	2	2	0	4	0	18	0	5	5	10
6	20	6	4	0	2	0	14	0	4	4	8
Усього за змістові модулі	120	32	22	0	10	0	88	0	30	30	60
Підсумковий семестровий контроль залік	30						30	0	20	20	40
Загалом				150						100	

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/ роботи	Вид контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>

Поточний контроль				
Практичне заняття №1	практичні: есе, порівняльний аналіз, ситуаційна задача тощо	Тема 1. Особливості формулювання глобальних стратегій. Види стратегічних можливостей Тема 2. Глобальне середовище бізнесу	Опитування 2 Практичне завдання 1-3 5 Тестування 5	12
Практичне заняття №2	комплексні: контрольна робота, завдання 1-3, самостійна робота	Тема 3. Міжнародна конкуренція та конкурентоспроможність Тема 4. Стратегічне планування	Опитування 2 Практичне завдання 1-3 5 Тестування 5	12
Практичне заняття №3	практичні: есе, порівняльний аналіз, ситуаційна задача тощо	Змістовий модуль 3. Стратегічний аналіз і контроль Тема 5. Стратегічний аналіз Тема 6. Стратегічний контроль	Опитування 2 Практичне завдання 1-3 5 Тестування 5	12
Практичне заняття №4	комплексні: контрольна робота, завдання 1 самостійної робота	Тема 7. Стратегічне управління корпораціями Тема 8. Вибір стратегії корпорації	Опитування 2 Практичне завдання 1-3 5 Тестування 5	12
Практичне заняття №5	практичні: есе, порівняльний аналіз, ситуаційна задача тощо	Тема 10. Етика та соціальна відповідальність у глобальному бізнесі. Тема 11. Особливості формування глобальних стратегій українськими підприємствами	Опитування 2 Практичне завдання 1-3 5 Тестування 5	12
Усього за поточний контроль				60
Підсумковий контроль				
Екзамен	Теоретичне завдання	Питання для підготовки:	Індивідуальне завдання	20
	Практичне завдання	Зміст, вимоги до оформлення	Тестування	20
Усього за підсумковий контроль				40

Примітка. Кожен вид навчальної роботи (кожне завдання) оцінюється окремо, для кожного виду контрольного заходу розроблені критерії оцінювання (деталізація критеріїв забезпечує об'єктивне оцінювання здобувачів). У разі розроблених і розміщених в СЕЗН ЗНУ системи накопичення балів і методичних матеріалів з підготовки до поточного та підсумкового контролю (контрольні заходи, їх зміст, критерії оцінювання) стовпчики 3-4 не заповнені. Зазначається: «Розміщено в СЕЗН ЗНУ».

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано

B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

Основна:

1. Тарасенко С. В. Міжнародний бізнес : навч. посібник /Тарасенко С. Петрушенко Ю. М. Суми : Сумський державний університет, 2021. 222 с.
2. Рапоза К. (2021, 13 вересня). Американські компанії скуповують іноземну конкуренцію. Отримано 18 серпня 2021 р., <http://www.forbes.com/sites/kenrapoza/2013/09/15/u-s-companies-buying-up-foreign-competition/7абб71ef2177>
3. Фрогліч Т. К., Заутер М. Б. Десять класичних американських брендів, які мають іноземну власність. Отримано 19 серпня 2022 р., з <http://247wallst.com/special-report/...foreign-owned/>
4. Вступ до бізнесу (Lumen) Global Buisness Strategies by Boundless is licensed CC BY-SA 4.0. Original source: : https://courses.lumenlearning.com/waymakerintromarketin_gxmasterfall2016. [https://ukrayinska.libretexts.org_\(Lumen\)](https://ukrayinska.libretexts.org_(Lumen))
5. Міжнародний бізнес : навч. посібник ; під заг. ред. Т. В. Орехової. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2017. 425 с.
6. Рокоча В.В., Одягайло Б.М., Терехов В.І. Геоекономіка та глобальні стратегії українського бізнесу (антикризовий аспект): навчальний посібник. Київ: Університет економіки та права «КРОК», 2022. 352 с.
7. Шевченко Л. С. Стратегії підприємства : навчально-методичний посібник для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-економіка» Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 148 с.
8. Стратегічне управління : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Уклад.: В. О. Могилко, І. А. Дмитрієв, Р. В. Сагайдак-Нікітюк, І. Ю. Шевченко, О. А. Ященко. Харків : ХНАДУ, 2016. 252 с.
9. Глобальна економіка : навч. посіб. / О. В. Довгаль, У. Я. Андрусів, О. В. Ткаліч, О.С. Павленко. Івано-Франківськ : ФОП Супрун В.П., 2019. 262 с.
10. Міжнародні стратегії економічного розвитку: навч. посібник ; за редакцією Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського, І. В. Лігоненко. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 356 с. ISBN 978-966-364-871-2
11. Стратегії сталого розвитку : навч. посіб. / В. В. Добровольський, Є. М. Безсонов, Г. В. Непейна, Д. О. Крисінська, Н. А. Сербулова. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 160 с.
12. Караїм О. А. Стратегія сталого розвитку: Конспект лекцій. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2023. 164 с.
13. Стратегія сталого розвитку. Методичні рекомендації для проведення практичних та самостійних робіт студентів факультету агрономії та лісівництва денної і заочної форми

- навчання зі спеціальності 101 «Екологія» освітнього ступеня « Магістр» /укладач Вітер Н. Г. Вінниця: ВНАУ, 2019.126 с.
14. Sustainable Development Strategy: European Horizons [Electronic resource]: Textbook / I. Yakymenko, L. Petrashko, T. Dyman, O. Salavor, E. Shapovalov, M. Galaburda, O. Nychyk, O. Martyniuk. Kyiv : NUFT, 2022. 337 p
  15. 17 цілей, щоб змінити наш світ. URL: <https://sdg.ukrstat.gov.ua/uk/>
  16. Europe 2020. A strategy for smart, sustainable and inclusive growth. Brussels, 3.3.2010. COM (2010) 2020.
  17. Білорус О. Г., Мацейко Ю. М. Глобальна перспектива і сталий розвиток: *Системні маркетингові дослідження*. Київ : МАУП, 2019. 492 с.
  18. Благун І.С. Модель циркулярної економіки як один із трендів сталого розвитку. *Бізнес Інформ*. 2021. №12. С.124-132.
  19. Благун І.С., В.П.Кічор, Д.І. Скворцов, Р.В. Фещур, С.І. Благун. Статистичний аналіз і моделювання соціально-економічних об'єктів та процесів. Підручник : за ред. Кічора В.П. Львів : «Растр-7». 2022.
  20. Загорський В.С. Концептуальні основи формування системи управління сталим розвитком еколого-економічних систем : монографія / В.С. Загорський. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2018. 336 с.
  21. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти: Підручник / І.Л. Якименко, Л.П. Петрашко, Т.М. Димань, О.М. Салавор, Є.Б. Шаповалов, М.А. Галабурда, О.В. Ничик, О.В. Мартинюк. Київ : НУХТ, 2022. 337 с.
  22. Глобальні цілі сталого розвитку. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/sustainable-development-goals.html>.

Додаткова:

1. Харазішвілі Ю. М. Проблеми оцінки та інтегральні індекси сталого розвитку промисловості України з позицій економічної безпеки / Ю. М. Харазішвілі, В. І. Ляшенко. *Економіка України*. 2019. № 2. С. 3-23
2. Глух О. С., Симканич О. І. Методичні вказівки для виконання практичних робіт з навчальної дисципліни Стратегія сталого розвитку для студентів спеціальності 101. Екологія . Ужгород : Вид-во “Говерла”, 2020. 50 с.
3. Калініченко З. Ризик-менеджмент : навчальний посібник. Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2021. 224 с.
4. Калініченко З. Д. Стратегічне управління підприємством : навчальний посібник з грифом Міністерства освіти і науки України, лист № 1/11-2317 від 24.03.11 р. Донецьк, Друк-Інфо, 2011. 351 с.
5. Калініченко З. Д. Напрями структурної перебудови економіки для цілей сталого розвитку Сучасні тенденції сталого розвитку: теорія, методологія, практика: колективна монографія / За заг. ред. д.е.н., проф. Т. В. Полозової. Харків: ХНУРЕ, 2022. 347 с. С.37-48 URL: <https://openarchive.nure.ua/server/api/core/bitstreams/2ef3d291-4587-40ea-a255-7833ac66ed29/content>.
6. Kalinichenko Z.D. Formation of a systematic method of cost evaluation of the economic activity of countries. Формування систематичного методу вартісної оцінки економічної діяльності країн. Колективна монографія: Трансформація економіки, фінансів і менеджменту в умовах світової глобалізації № 8 від 24.04.2023 Державний університет імені Яна Кохановського (м. Кельце, Республіка Польща), Причорноморський НДІЕІ(м. Одеса, Україна) URL: <http://www.iei.od.ua/monograph/123-monograph-poland>
7. Калініченко З.Д. Пріоритети захисту національної економіки та зміна цілей повоєнної економічної політики. Захист національної економіки та управління її розвитком: колектив. монограф. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023.376 с. С.100-134 URL:

<https://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/10857>.

8. Калініченко З. Стратегічні напрямки економічного зростання та зближення пріоритетів монетарно-фінансової сфери і реального сектора економіки України. Науковий журнал Вісник Хмельницького національного університету Економічні науки . 2020. Т. 3. № 4. С. 117-123. URL: [https://www.doi.org/10.31891/2307-5740-2020-284-4\(3\)](https://www.doi.org/10.31891/2307-5740-2020-284-4(3))
9. Калініченко З. Д. Пріоритетні інструменти інтеграції підприємств України до ланцюгів доданої вартості Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини Науковий журнал "Економічні горизонти", категорія "Б", Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини м. Умань № 2(24) (2023), 2023 E-mail: sj.ehorizons@udpu.edu.ua
10. Калініченко З. Д. Сучасна концепція стратегічного управління розвитком підприємства на інноваційних засадах Цифрові трансформації та інноваційні технології в економіці [електронне видання] : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, Ломжа - Харків, 14.03.2024 / Наукові редактори: Іренеуш Жуховскі, Зоя Шарлович, Ломжа Міжнародна Академія Прикладних Наук в Ломжі; Харків : ПЗВО "Харківський технологічний університет "ШАГ", Україна. Видавництво: MANS в Ломжі, Частина 1. 2024. 348 с. С. 207-215
11. Романовський О. О. Основи зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. Київ : Деміург, 2017. 296 с.
12. Зовнішньоекономічна діяльність: нормативна база. Укладач Ф. М. Федорченко. Харків : Фактор, 2019 . 448 с.
13. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності : навч. посібник : за редакцією І. І. Дахна. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 304 с.
14. Мідделаар Л. Нова політика Європи. Десять років політичних криз. Київ : Дух і літера, 2021. 408 с. URL: <https://chytomo.com/book/nova-polityka-ievropy-desiat-rokiv-politychnykh-kryz/>.
15. Філіпченко А.С. Міжнародні економічні відносини: історія: підручник. Київ: Либідь, 2019. 392 с.
16. Войнова Є. І. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. за ред. С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва; ОНУ ім. І. І. Мечникова. Одеса : Одеський нац. ун-т, 2019. 304 с.
17. Палагнюк Ю. В. Зовнішня політика ЄС та перспективи подальшого розширення : мультимедійний підручник. URL : <https://eugov.chmnu.edu.ua>.
18. Палінчак М. М., Андріїв Б. Є., Майборода Ю. О. Європейський Союз (здобутки, проблеми та перспективи розвитку). Порівняльно-аналітичне право. Електронне наукове фахове електронне видання. № 2. 2021. С. 266. URL: www.pap.com.ua
19. Україна в системі європейської економічної і політичної інтеграції: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції 27-28 квітня 2020 року): за заг. ред.: М. М. Палінчак, В. В. Химинець, М. М. Король. Ужгород : РІК-У, 2020. 392 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої. URL : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011.
2. Офіційний сайт Верховної Ради України. Закон України «Про ринок електричної енергії». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2019-19>.
3. EUROSTAT. (2020). URL : <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>.
4. Закон України Про захист економічної конкуренції від 11 січня 2021 р. № 2210. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2210>.

5. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського: URL : <http://www.nbuv.gov.ua>.
6. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
7. Конкурентоспроможність України та її регіонів: міжнародний вимір. Офіційний веб-сайт Європейського банку реконструкції та розвитку. URL : <http://www.ebrd.com/>.
8. Офіційний веб-сайт Міжнародного валютного фонду. URL : <http://www.imf.org/>
9. Global Competitiveness Report. Офіційний веб-сайт Світового банку. URL : <http://www.worldbank.org/>.
10. Офіційний веб-сайт Українського національного комітету Міжнародної торгової палати. URL : <http://iccu.org/>.
11. Довідник з європейської інтеграції. URL : <http://eu-directory.ea-ua.info/>
12. Global Competitiveness Report. Представництво Європейського Союзу в Україні. URL : http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/index_uk.htm.
13. Європейський Союз. Консолідовані договори. Бізнес-партнерство в Європі. URL : http://eeas.europa.eu/.../06_consult_uk.pdf
14. General Report on the Activities of the European Union: URL : <http://europa.eu/generalreport/>.
15. Mizhnarodna_ekonomichna_diialnist_Ukrainy. Official journal of the European Communities. URL : <http://eurlex.europa.eu/JOIndex.pdf>.